

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LI (45)
Štev. (Nº) 9

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
19 de marzo - 19. marca 1992

Konferenca o Jugoslaviji se nadaljuje

V Bruslju, kjer se je 9. marca nadaljevala mirovna konferenca o Jugoslaviji, je predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan v skoraj enournem pogovoru z lordom Carringtonom poudaril slovensko zahtevo, ki se ujema s stališči Badinterjeve arbitražne komisije. Vseh šest bivših jugoslovanskih republik ima pri obravnavi pravnega nasledstva bivše Jugoslavije enak izhodiščni položaj in pravice, ta vprašanja pa naj bi obravnavali v posebni delovni skupini.

Slovenska delegacije je tudi odločno nasprotovala zahtevi Srbije, ki si hoče zagotoviti poseben položaj pri pogajanjih o nasledstvu.

Predsedujoči mirovne konference lord Carrington je povedal, da vodstvo konference razmišlja tudi o možnosti, da bi namesto posebne delovne skupine glede vprašanja pravnega nasledstva v dosedanji delovni skupini oz. v arbitražni komisiji usmerjal posebni koordinator.

IZJAVE PREDSEDNIKA KUČANA

Predsednik Kučan je povedal, da ima mirovna konferenca o Jugoslaviji trenutno predvsem dve nalogi: zagotavljanje miru in usmerjanje dejavnosti, ki naj bi ohranile mir in preprečile spopade, ter urejanje problema pravnega nasledstva.

V pogovorih predsednika Kučana z lordom Carringtonom in posebnim odposlancem generalnega sekretarja Cyrusom Vanceom ter drugimi funkcionarji mirovne konference je bilo rečeno, da bi bilo koristno, če bi bili sestanki na ravni predsednikov pogostejši, npr. enkrat na mesec, in da bi se ukvarjali predvsem s političnim vprašanjem z zvezi z nasledstvom bivše države Jugoslavije. Vodstvo konference je v pogovoru menilo, da bo mednarodno priznanje vseh jugoslovanskih republik, ki to želijo, uresničeno v bližnji bodočnosti.

Na konferenci sodelujejo predsedniki predsedstev vseh bivših jugoslovanskih republik, z izjemo predsednika Srbije. V slovenski delegaciji je poleg Milana Kučana še zunanji minister dr. Dimitrij Rupel. Pred plenarnim delom se je predsednik mirovne konference o Jugoslaviji lord Carrington ločeno sestal s predsedniki predsedstev republik bivše Jugoslavije. Slovenski predstavniki so povabili lorda Carringtona na delovni obisk v Slovenijo, kar je predsedujoči sprejel.

V nadaljevanju mirovne konference o Jugoslaviji so se člani slovenske delegacije srečali s predsednikom Evropske komisije Jacquesom Delorsom.

Z njim so se pogovarjali predvsem o stopnjah okrepljenega sodelovanja Slovenije z Evropsko skupnostjo, je povedal predsednik predsedstva RS Milan Kučan na pogovoru s časnikarji. Delors je dejal, da se mora slovensko gospodarstvo zavarovati pred iztekom sporazuma o sodelovanju med Jugoslavijo in ES, ki bo konec letošnjega maja. Predlagal je čimprejšnje sprejetje posebnega sporazuma med ES in Slovenijo o gospodarskem in finančnem sodelovanju z določilom o skorajšnjem pridruženem članstvu.

Na Delorsovo stališče so vplivali izidi obiska Jean-François Schweda, ki je z naklonjenostjo poročal o slovenskih razvojnih možnostih. Ljubljano bo v kratkem ponovno obiskala strokovna skupina ES, ki bo pripravila osnove za pogajanja o pridruženem članstvu. „V ES menijo, da ima Slovenija boljše gospodarske možnosti kot Poljska, Češkoslovaška federacija ali Madžarska“, je dejal Milan Kučan.

IZJAVE ZUNANJEGA MINISTRA

Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel je izjavil, da bo Evropska skupnost v kratkem priznala Makedonijo ter Bosno in Hercegovino, sledilo pa naj bi še priznanje ZDA in nekaj drugih držav. „Veleposlaništvo ES na Dunaju naj bi v kratkem začelo pokrivati tudi Slovenijo, v prihodnjem letu pa bo ES najvišje predstavništvo odprla tudi v Ljubljani,“ je povedal dr. Rupel.

Mirovna konferenca nima moči rešiti vprašanja jugoslovanske dediščine, dokler mednarodna skupnost ne bo Srbiji izrekla dokončnega ne, dokler se ne bo zganila Amerika ali pa OZN, je v daljšem intervjuju povedal slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel.

Na vprašanje, ali je mogoče mimo političnega sporazuma vzpostaviti vsaj učinkovito gospodarsko sodelovanje s Srbijo, je dr. Rupel dejal, da smo s Srbi v trgovinski in gospodarski vojni in da moramo to sprejeti kot dejstvo, čeprav si prizadevamo, da bi imela Slovenija v kratkem na razpolago srbski trg ali pa da bi se gospodarski odnosi bistveno izboljšali, vsaj nekaj časa ne.

Od zahteve poslanca Starmana, da bi Slovenija priključila Savudrijo, se je dr. Rupel odločno distanciral. Dejaj, da nimamo nikakršnih ozemeljskih zahtev do nikogar. Najmanj do Hrvaške, s katero upamo, da bomo dolgoročno živeli v prijateljskih odnosih. Z lahkomišelnimi predlogi tipa Starman lahko bistveno poslabšamo svoj položaj v Evropi. Če meja s Hrvaško ni trdna — potem tudi nobena druga ni. Izhajamo namreč s stališča Evropske konference o varnosti in sodelovanju, da so meje nedotakljive, je poudaril slovenski zunanji minister.

O približevanju Slovenije Evropi je dejal, da imamo dobre možnosti. To prepričanje je utrdil še nedavni obisk predstavnika Evropske komisije Jeana Schweda. Ta trenutek smo namreč edini, s katerimi se ES pogovarja. Zdi se, da Evropska komisija računa, da bo Slovenija v skupini srednjeevropskih držav in da bo do konca tisočletja popolnoma članica ES. To pa bo za Slovenijo zelo naporno. Čaka nas obdobje hitrega prenavljanja gospodarskih pravil, prestrukturiranja gospodarstva.

To bo obdobje, ki bo tudi socialno zelo napeto. Država bo morala pripraviti socialne programe in ustrezno zaposlovalno politiko, ki bo spremljala gospodarsko odpiranje in breobzirno konkurenco, kajti sicer se lahko poruši gospodarski, socialni in politični sistem.

(po STA, Delu in Slovencu)

Minimalni skupni imenovalec slovenske politike

Pat pozicija, ki že nekaj mesecev traja v slovenskem vrhu, se tudi sedaj nadaljuje, čeprav se je še ena stranka iz nekdanje Demosove koalicije odločila, da vladi umakne podporo. Ob koncu prejšnjega tedna so to storili Zeleni, ki naj bi za novega slovenskega mandatarja predlagali dr. Petra Tanciga.

Vprašanje, ki se zastavlja po tej odločitvi, je seveda enako tistemu, s katerim se je slovenska javnost soočala po odhodu Demokratske stranke iz Demosa: Ali lahko predstavniki stranke, ki vlade ne podpirajo več, še naprej ostanejo njeni člani. Ta dilema je bila najbolj aktualna v času neuspelega rušenja predsednika vlade Lojzeta Peterleta s pomočjo Marka Voljča. Tedaj je — kot je znano — Peterle najavil zamenjavo treh ministrov, članov Demokratske stranke — dr. Dimitrija Rupla, Igorja Bavčarja in Jelka Kacina, ki so bili javno na nasprotni strani. Dr. Jože Pučnik je tedaj med drugimi opozoril, da bi sicer morali ministri sami odstopiti (isto je trdil tudi Peterle), kar pa jim seveda niti slučajno ni padlo na misel. Podobno je sedaj Zelenimi. Tudi ti navkljub nepodpori vladi še naprej (se pravi do volitev) zasedajo pomembne položaje (npr. podpredsednika vlade in ministra za znanost).

Očitno je, da je Demosova koalicija že zdavnaj mrtva, zaradi tega pa je tudi blo-

kirana vlada, saj znotraj nje včasih prihaja celo do hujših nasprotij kot so tista na relaciji oblast - opozicija. Te krize se zavedajo vsi aktivni udeleženci političnega življenja v Sloveniji, vendar so vse najrazličnejše rošade, polične poteze in taktiziranja v resnici „računi brez krčmarja“, saj nastajajo le na osnovi pogajanj med vodstvi strank, le redko pa jih le-ta preverjajo tudi v svoji bazi. Sploh pa ne v splošni slovenski volilni bazi. Kaj meni javnost o vsem skupaj, je še vedno velika skrivnost, ker tudi naše izkušnje z anketami javnega mnenja niso ravno najboljše. Spomnimo se na primer, da so te pred prvimi demokratičnimi volitvami kazale precej drugačno sliko od tiste, s katero smo se soočili po volitvah. Doživeli smo predvsem tri presenečenja, ki jih ni nihče napovedoval. Najprej velik odstotek glasov za Ivana Krambergerja, potem presenetljivo malo glasov za medijsko najmočnejšo SDZ in veliko glasov za „tihe“ krščanske demokrate.

Tudi prihodnje volitve bodo zelo zanimive, vendar pa se morajo o njih najprej sporazumeti stranke. V sedanjih zaostrenih razmerah je tak sporazum precej težka stvar, vendar nihče ne dvomi, da bo do njega prišlo. Potrebno je pač najti minimalni skupni imenovalec slovenske politike, pot do njega pa je seveda naporna.

Marko Jenšterle

Spet poizkus nove vlade

Pobudo so prevzele tri stranke, sestale so se štiri, ki vabijo vsaj še eno od velikih — Na prenovitelje računajo potihem

Po spodletelih poizkusih Lojzeta Peterleta, da bi vladno koalicijo okreplil z dvema opozicijskima strankama, in potem ko je nekdanji predsednik koalicije Demos dr. Jože Pučnik v intervjuju za Delo prejšnji petek odrekel podporo socialdemokratov Peterletovi vladi, se je ta teden začel pripravljati že tretji letošnji poskus odstavitve Peterleta s položaja ministrskega predsednika.

Zanimivo je, da so pobudo tokrat prevzele tri stranke, ki so še do pred kratkim sodelovale v vladni koaliciji in katerih ministri še vedno sedijo na vladnih sejah. Zdaj so se namreč prvič sestali predstavniki socialdemokratske stranke, socialistične stranke, demokratske stranke in zelenih. Še ta teden naj bi poskusili sestaviti minimalen skupni program nove sredinske koalicije in poiskati novega mandatarja, ki naj bi vodil vlado do prihodnjih volitev.

Jedro nove koalicije naj bi, po skupnem oblikovanju novega koalicijskega programa, v katerega naj bi bila najbolj poudarjena vprašanja o višini in načinu razdelitev državnega proračuna, lastninjenju, novi volilni zakonodaji in še nekaterih manj pomembnih zadevah, predstavilo program tudi Liberalno-demokratski stranki in Slovenski ljudski stranki.

Brez sodelovanja in podpore teh dveh največjih parlamentarnih strank, ali vsaj ene izmed njih, namreč nova sredinska koalicija ne more računati na uspeh svoje

pobude pri glasovanju o konstruktivni nezaupnici vladi Lojzeta Peterleta.

Dosedaj še ni jasno, kdo naj bi bil tisti politik, ki bi do volitev zamenjal Lojzeta Peterleta na premierskem stolčku. Menda so se dogovorili, da se bodo o novem mandatarju začeli konkretnije pogovarjati šele, ko bo dokončno oblikovan skupni minimalni program nove koalicije in ko bodo tudi znano, katere stranke bodo privolile v sodelovanje v tej novi sredinski koaliciji.

A kljub temu v javnosti krožijo imena petih ali šestih ljudi, ki naj bi bili možni kandidati te koalicije. Omenjajo Igorja Bavčarja, dr. Petra Tanciga, Janeza Janso, dr. Jožeta Pučnika, dr. Janeza Drnovška in morda tudi Marjana Cerarja. Koga izmed te šesterice bo nova koalicija izbrala, je težko napovedati.

Obe največji parlamentarni stranki (LDS in SLS) sta do nove koalicije za zdaj še zadržani. V SLS pravijo, da je širša sredinska koalicija sicer zanimiva, vendar bi morala biti njena prednostna naloga omogočiti čimprejšnje sprejetje volilne zakonodaje. Podobno menijo tudi v LDS. Samo padec Peterletove vlade se jim ne zdi zadosten cilj, zato bodo od sogovornikov zahtevali, naj jim predstavijo program nove vlade. Po njihovem mnenju bi morala nova vlada čimprej spraviti v skupščinski postopek volilno zakonodajo.

Slovenski koledar 1992

Slovenska izseljenska matica

Kot že prejšnja leta je Slovenska izseljenska matica tudi letos izdala Koledar 1992. V okviru nove slovenske svobode, v okviru nove reformirane Izseljenske matice je zanimiva analiza člankov s politično in zgodovinsko temo.

P. Ciril Božič OFM: O umetniku Stanislavu Rapotcu (str. 29).

Opis Rapotčevega obdobja 1941/48 ga verno prikaže kot pripadnika tabora, ki si je bodočo Slovenijo in Jugoslavijo zamišljal izven okvira levičarske diktature. Napeto pripovedovanje ilegalnega potovanja iz Dalmacije 1941 v Egipt in povratek k ciljem koordinacije domačih uporniških sil z zapadno informacijsko službo.

Mag. Boris Mlakar: Slovenska protirevolucija s posebnim pogledom na konec vojne. Str. 48.

Pod lastnim videzom neke objektivnosti pisec navaja: „Vrhunec odpora proti okupatorjem je bila OF.“ Mlakar še danes ne sprejme dejstva teže delovanja OF na strani revolucije. Kolaboracijo z okupatorjem Mlakar odklanja a priori: „Sodelovanje z okupatorjem, molčečo priznanje njegove oblasti, sprejemanje pomoči in skrbi od njega.“ Mlakar očitno ne razlikuje od povsem dovoljene kolaboracije, npr. Ljubljanska pokrajina je nujno rabila vsaj 50% uvožene hrane, kje naj jo dobi? Ali naj bi jo Angleži vrgli iz zraka?

„Elementi narodne izdaje“. Mlakar ponavlja običajno floskulo, namesto da bi kot prvi vsaj enkrat definiral to narodno izdajstvo in imenoval eventualne krivce. Ko je Jugoslavija 1946/47 zahtevala 20 slovenskih vojnih zločincev od Angležev, so ti odgovorili: „Ne damo nobenega, ker niti za enega ne nudite enega samega „prima facie“ dokaza. Angleški ambasador Stephenson je ob tej priliki tudi izjavil, da ne bi Anglija niti gen. L. Rupnika izročila, ako ne bi šlo za politično uslugo.“

„Boj proti NOB“. Tu Mlakar namenoma zakrije dejstvo, da je borba domače opozicije šla izključno proti terorju KPS, OF in partizanstva, ne proti NOB, kolikor jo je pač bilo. Pri tej zadnji izdaji je velik del bil nesmiselnih izzivalnih akcij brez kakega vojaškega pomena. Bile so nesreča za narod; odpor in borba proti takim akcijam je seveda bila upravičena.

Titove amnestije. Mlakar pravilno pravi, da so bile onemogočene zaradi „strahu pred partizanskimi sankcijami kljub nasprotnim zagotavljanjem“. Pomislimo na Turjak septembra 1943!

Ljerkica Bizilj: Cerkev v policijskih arhivih, str. 57.

Dobra analiza, ako izvzamemo, da pisateljica izhaja s stališča: „Cerkev, ki je med okupatorja pokazala preveč prijaznosti do okupatorja in imela v svojih vrstah tudi izdajalce.“ Citira tudi „obžalovanje cerkve zaradi sodelovanja z okupatorjem“. Nekateri duhovniki, v stiski, so se res tako izrazili vendar nikdar definirali. Gre za običajni znan argument: „vsi smo grešniki.“

Dorica Makuc - Stanko Vuk: Str. 61.

Članek opisuje Vuka, velikega primorskega narodnjaka, člana OF, ki je bil zaprt dolga leta po Italijanih (Tržaški proces). Z ženo, tako beremo, je bil na tem, da se pridruži partizanom. Neznani atentatorji so njega, ženo in prijatelja likvidirali v Trstu. Za storilce se ne ve, možna je levica, ker je Vuk, tako pravijo, že spoznal prevaro OF in partizanstva, možna je desnica. Za to zadnjo je način likvidacije izven običajnega znanega okvira.

Komentar: Z vidika neke nevtralnosti in objektivnosti se Koledar SIM 1992 ne odrezuje dobro. Levičarska tendenca je premočna.

Vendar bi pri dobri volji, ki pri SIM-u obstaja in ki bi mogla priti do izraza, mogle Koledar prinesiti izboljšanje. Pozdravili bomo kake članke izpod peresa načelne, nespreobrnjene bivše politične emigracije. Kak duhovnik, sociolog, bi mogoče napravil študijo o pokolu dojenčkov pod naslovom Herod-Betlehem: Maček-Teharje. V tej poznani strahoti, če se držimo B. Mlakarja, je KPS, OF in partizanstvo sigurno doseglo svoj vrhunec in največjo učinkovitost.

Peter Urbanc

K temu naj še dodamo pregled vsebine Koledarja s posebnim ozirom na Slovence v Argentini. Letos o nas poročajo precej in tudi objektivno.

France Papež priobčuje svoj literarni esej *Atlantska kronika*, s prikazom iz argentinske družbe in zgodovine.

Mirko Kunčič je napisal svoje spomine, ki jih je leta 1991 objavljala revija Srce in oko, izdanje Prešernove družbe. Iz teh je bilo ponatisnjenih nekaj utrinkov pod naslovom *V argentinski pampi*.

Andrej Rot je prispeval črtico *Črne oči iz pampe*, odlomek iz daljšega besedila.

Zgodovinsko je najvažnejši pregled *Slovenski tisk v zdomstvu po letu 1945*, ki ga je napisala *Rozina Švent*, ki skrbi za izseljenske tiske v NUK. To je 14 strani dolg in precej popolen pregled vse slovenske literature, ki jo je ustvarila politična emigracija v svetu.

Prične se s pregledom listov in tiskov v italijanskih in avstrijskih taboriščih, nato pa nadaljuje po kulturnih središčih v Argentini, ZDA, Kanadi, Avstraliji in Evropi. Podaja vse najvažnejše knjige, liste in literarno in politično vsebino. Veliko omenja tudi naš tednik in našo založbo. Dodala je še dve strani kompozicije naslovnih strani listov in knjig.

Tine Duh je objavil članek *Slovenska pesem pod Južnim križem*, v katerem podaja pomen in zgodovino radijske oddaje Slovenski kotiček, ki ga vodi Albert Čuk.

O delovanju slovenske politične emigracije govori še dr. Rudolph Susel v svojem delu o vlogi lista Ameriška domovina v Clevelandu.

TD

Obisk v Stuttgartu

Od sobote do ponedeljka, 13.—16. marca, se je v Stuttgartu mudil slovenski minister za šolstvo in šport dr. Peter Vencelj. V nedeljo se je minister udeležil slovenske maše v cerkvi sv. Konrada, kar je našo versko skupnost zelo razveselilo. Po maši se je na povabilo Kulturnega društva Slovenija-Stuttgart zbralo v farni dvorani okrog 150 rojakov, da po predsedniku Karlu Ceplu ministra posebej pozdravi in se z njim pogovori o stvareh, ki so na dlani v tem slovenskem trenutku. Na stavljeni vprašaja je gospod Vencelj širokogrudno odgovarjal. Ker so bili navzoči tudi učitelji na slovenskih dopolnilnih šolah, je šel razgovor tudi v tej smeri ob iskanju poti treznega sodelovanja. Z učitelji in skupino staršev in otrok se je minister posebej srečal.

Minister je obiskal tudi slovenski dom v Stuttgartu, s katerega ga je pozdravila nova slovenska zastava. Lepo urejen učni prostor za Sobotno šolo je njega in spremljevalki profesorici Vero Šlander in Melito Steiner vidno presenetil. Ob tej priliki smo

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Večkrat se pred našimi očmi dvigajo dogodki, ki se zde, da so malenkostni, nevažni, a vsebujejo kal bodočih odigravanj in zapletov v mnogo večji meri, kot pa bi si lahko mislili. Včasih potekajo skoraj neopazno, sredi razburkanih dogajanj informativnih eksplozij, ki pritegujejo pozornost javnosti. Oglejmo si nekoliko globlje nekaj primerov, ki so zanimivi, pisani, svojevrstni.

KAJ TI PRAVICA?

Majhna notica v jutranjiku je govorila o anketi, izvedeni v prestolnici in Velikem Buenos Airesu. Po tej anketi 66 odstotkov vprašanih dvomi o resnosti ali nepristranosti oblasti. Anketa bi bila brez pomena, če ne bi šlo za globoko prepričanje javnega mnenja o enem izmed temeljev demokracije in republiških ustanov.

Zgodba je gotovo stara toliko kot družbene ustanove človeštva. V Argentini sami pa tudi ni novica, da izvršna oblast skuša temeljito vplivati na pravosodno. O tem smo svojčas že pisali in omenili, kako je Alfonsín povečal število članov vrhovnega sodišča s tri na pet in kako potem Menem s pet na devet. Ker sodnike imenuje senat, je tedaj radikalizem s podporo provincijskih strank mogel prodrati s svojimi kandidati. Potem je peronizem z lastno in težko večino v senatu storil v tej zadevi, kar se mu je ljubilo.

Posledica je huda: ideološko podvrženost vrhovnega sodišča politični oblasti je očitna in narod ne zaupa tej sodni oblasti. Zanimivo ob tem je dejstvo, da so to anketo izvedli, predno je vrhovno sodišče kaznovalo sodnico Serbini de Cubría le s kaznijo plačila 60 pesov (enako dolarjev) za vsaj petdeset pregreškov v zvezi s sodnim postopkom, kjer je bila obtožena predsednikova snaha soudeležbe pri „pranju“ narkodolarjev. In predno je isto vrhovno sodišče odločilo, da sodniki smejo zaposliti svoje sorodnike v sodnijskih uradih, kar je bilo doslej prepovedano...

STOJI UČILNA ZIDANA...

Po skoraj tednu dni začetka šole je še vedno ostalo brez pouka 180.000 učencev v provinci Buenos Aires. Zakaj? Šest tisoč nadomestnih učiteljev se ni predstavilo na določena jim mesta. Enostavno, zapustili so šolstvo in se šli zaposliti v bolj človeške službe.

Kateri je problem učiteljstva? Nizke, sramotne plače, čedalje težje delo, vedno manjša poklicna stabilnost, rastoči nered učnega sistema... Temu je dodati še, da so v provinci Buenos Aires nadomestni učitelji ostali dejansko brez vsakršnih bivših „privilegijev“, provincijske učne oblasti pa so polzevo počasne v imenovanju titularnih učiteljev, medtem ko so nasilno upokojili velik del starejšega učiteljstva...

Posledica je zopet jasna: poučevanje je vedno bolj plitvo, javni učni sistem se dejansko potaplja in le tiste družine, ki še spadajo v območje srednjega sloja, beže iz javne šole v privatne učne ustanove. Prihajamo tako v dvojni sistem: šole za bogate in šole za revne. Prve visoko kvalitetne,

zvedeli, da je cerkvena Sobotna šola prva zastavila korak v pouk slovenskih otrok v Nemčiji, da jo je občasno obiskovalo blizu 100 slovenskih šolarjev, da je trenutno vanjo vpisanih 53 otrok slovenskih staršev, ki so razdeljeni v tri učne oddelke. Razložili smo jim učno metodo na tej šoli, ki zavzame otroka kot Slovenca in kot kristjana.

C. T.

druge vedno bolj zapostavljene. Posledica tega je rastoča socialna razlika in neenakost, katere na papirju in po ustavi sicer ne bi smelo biti.

Nekateri omenjajo ta pojav in ga značijo kot indirektno „privatizacijo“ učnega sistema. In verjetno ta oznaka ni daleč od resnice. Država ima namen celotni osnovnošolski in srednješolski sistem preložiti na ramena provinc. Te pa imajo še manj denarja kot zvezna vlada. Kaj prav jim torej prihaja, da se vsak, ki more, preseli v privatno šole, ki čeprav imajo vsaj delno državno podporo, pomenijo mnogo manjši izdatek. A mnogokrat privatne šole gledajo le na lastno gospodarsko korist, država pa le na varčevanje. Kaj bo s šolstvom, kaj z vzgojo, to je pa drugo vprašanje, prevečkrat brez odgovora.

UDRI, BRATE!

Četrtek, 12. marca. Železniška velepostaja Plaza Constitución (Trg ustave). Nenadna železničarska stavka in logična reakcija potnikov, verjetno pod pokroviteljstvom agitatorjev. Pravo peklo razbijanja, policijskega navala, solzilnih plinov, tepenih, ranjenih in aretiranih. Zatem je notranji minister Manzano zatrdil, da je bila policijska akcija prehuda. A iz tega dogodka lahko razberemo, kako je ljudska nejevolja večja, kot pa si vlada in „resni opazovalci“ mislijo. Če malenkosten dogodek lahko požene v zrak tak vulkan, kaj lahko pričakujemo, če pride do dobro organiziranega nastopa spriču prav tako malenkostnih vzrokov.

Najbolj zanimivo pa je to, da si nihče ne upa prerokovati, kam se bo obrnila ljudska nevolja ob volilnih prilikah. Kajti reakcija proti policiji se lahko smatra kot reakcija proti vladi. Po drugi strani pa je stavko povzročila skupina železničarjev, politično pripisanih skrajni leviči. V takih okoliščinah je beseda „privatizacija“ ko balzam na rane trpečih vsakodnevnih potnikov, ki upajo, da bo s to magično besedo potem vse urejeno. In ker je Menem prvak privatizacij, se lahko vlada sama najbolj okoristi. A ne pozabimo, da je potisnana ljudska nevolja nevarna, dvorezen meč.

IN VOLITVE?

Ko že govorimo o ljudski volji, opozorimo, da se vedno bolj ostri položaj okoli volitve senatorja v prestolnici. Peronizem, ki mu je uspelo organizirati močno volilno povezavo, ne more skriti, da je za vsem tem mnogo več kot le usoda enega senatorja. Ko je kordobski guverner Angeloz izjavil, da bo vlada sklicala referendum o ustavnih spremembah, če zmaga na teh volitvah, ga je predsednik Menem ostro zavrnil in obtožil laži. Komaj teden za tem pa je sam priznal, da je tak plebiscit možen. In kot v odgovor je poslanec Yoma (brat predsednikove bivše žene) predložil zakonski osnutek o tej zadevi, s podporo še petdeset drugih peronističnih poslancev.

A tudi v peronizmu ni vse v redu. Predsednik je domala stresel vso svojo jezo na drugo petdesetino poslancev, ki so izostali pri zasedanju, kjer se je debatiralo o novi davčni spremembi. Radikali so presenetljivo prodrli s svojim predlogom, osnutek poslali v komisijo in tako izjalovili načrte ministru Cavallu. Ta sam je potem vložil nekatere spremembe in bliža se nova debata. Velik del uspeha pa odvdi na gospodarskem področju od teh sprememb. Menem pa grozi s trdo roko zoper peronistične poslance, ki bi še naprej „špricali“ zasedanja. To pa je že stara navada argentinskih parlamentarcev.

INTERVJU: STANISLAV KLEP IN LIPA SPRAVE

Gibanje za spravo

Lipo sprave na ljubljanskih Žalah je 11. maja 1989 posadil gostilničar iz Stožic Stane Vezjak. Drobnostebelce lipe je bilo v naslednjih mesecih večkrat uničeno. Tisti, ki so bili toliko desetletij navajeni na monopol ene same resnice, se dolgo niso mogli navaditi na nove čase.

Prvič so se nekateri oporečniki tedanje režima zbrali na ljubljanskih Žalah 1. novembra 1988. Na mestu, kjer je bila kasneje posajena lipa, so postali v spomin na vse tiste, katerih neznani grobovi so posejani neznano kje po slovenski zemlji.

Od takrat je bila ob Lipi sprave na ljubljanskih Žalah vrsta slovesnosti: 12. maja 1989 v spomin na žrtve dahavskih procesov in Golega otoka; 27. junija 1989 je bila prva velika prireditve v spomin vetrinskih žrtev (pobitimi domobranci); 16. marca 1990 v spomin Franca Župca in Jaroslava Kiklja, nato pa še 26. maja 1990 v spomin dr. Lambertu Ehrlichu, treh žrtev vosovskega terorja; 15. junija 1990 je bil prebran predlog deklaracije o narodni spravi; 15. junija 1991 je bil ob Lipi Sprave postavljen veliki kip Kristusa, bogoslužje je vodil nadškof Alojzij Šuštar, govornika pa sta bila emigranta Ivan Korošec in Peter Urbanc; 1. novembra 1991 je ob njej govoril Ivo Zajdela.

V zadnjem času so ob Lipi sprave najbolj angažirani Stanislav Klep, Tine Velikonja, France Šetar, Stane Vezjak in Zdenko Zavadlav.

Ker je ideja o narodni spravi v zadnjem času izrinjena na stran, nekateri pa celo menijo, da smo jo že dosegli, smo se obrnili na Stanislava Klepa, odvetnika iz Kranja, ki se ob Lipi sprave najbolj angažira. Povod za pogovor je nesojeno televizijsko omizje o narodni spravi, ki že tri mesece visi v zraku.

• *Gospod Klep, prosimo vas, da na kratko predstavite, zakaj je prišlo do gibanja Lipa sprave?*

Gibanje za spravo je zraslo iz spoznanja, da je slovenski narod v hudem moralnem zaostanku in se je kar sprijaznil z zločinom, ki je bil nad njim storjen med vojno in po njej. Ravnodušnost do holokavstva in do posameznih političnih umorov je bila zaznavna v vsem javnem življenju. Slovenska srenja je na splošno sprejela partijsko resnico, da so bili pobiti narodni izdajalci in da jih zato ni škoda. Če je bilo mogoče prikriti poboje tisočev „razrednih sovražnikov“ med vojno, pa množičnega poboja domobrancev po končani vojni ni bilo mogoče. Oblast pa je delala na tem (in še dela!), da se vse pozabi in da prava resnica ne pride na dan. Zato se nas je jeseni 1988 zbralo nekaj nekdanjih borcev NOV in kulturnih delavcev, ki smo začutili dolžnost, da nekaj storimo za naše sonarodnjake, ki si v svoji nesreči niso upali niti na glas zaihteti. Osnovno vodilno načelo našega gibanja združenih ob Lipi sprave je iskanje resnice. Samo resnica mora biti temelj resnične sprave. Resnica, ki jo imamo združeni ob Lipi sprave za nekaj svetega pa je za njene nasprotnike nekaj groznega, sicer njenemu odkrivanju ne bi tako ostro nasprotovali.

• *Spomenka Hribar in „njeni somišljeniki“ pravijo, da smo Slovenci spravo dosegli v Kočevskem rogu poleti 1991.*

Ne bi rekel, da smo Slovenci dosegli spravo na slavnosti v Kočevskem Rogu, čeprav je bila to velika pravna prireditve, pomembna predvsem zato, ker je bila cerkvena in državna in s tem tudi vseslovenska, čeprav na njej uradno ni sodelovala borčevska organizacija. Sprava je proces, ki

pa s slavnostjo v Rogu ni bil končan, čeprav bi lahko bil, če bi oblast sprejela predlog deklaracije o narodni spravi, ki smo ji ga predložili.

• *Ali je ideja o narodni spravi še aktualna? Zaradi te ideje namreč nekateri lažje operirajo z revanšizmom. Pa tudi izvedba sodnega procesa (čeprav samo v simbolni obliki, brez izvršitve obsodb) proti nekaterim iz komunističnega vrha (Maček, Kidričeva, Polak, Ribičič), ki so krivi za krvavo državljansko vojno in njene posledice, je zelo otežena, saj „če smo za spravo, smo proti sodnim procesom“?*

Ideja o narodni spravi je še vedno aktualna, čeprav je sprava v resnici na nek način že dosežena. Toda slovenski narod je tudi po državljanski vojni ostal tako razklan, da mora o spravi tudi oblast nekaj reči. Tej odgovornosti, ki se je še vedno prizadevno otreša, oblast ne more ubežati. Združeni ob Lipi sprave zagovarjamo odpuščanje grehov, toda ne soglašamo z molkom o njih, na čemer oblast trdno vztraja in s tem krivce nagrajuje. S tem pa jih tudi posredno spodbuja za ponovitev...

• *Združeni ob Lipi sprave ste imeli veliko problemov z mediji. Kako je s tem danes?*

Lipa sprave je bila v medijih vedno zapostavljena in je tako tudi sedaj. Neodvisni Dnevnik naših obvestil za javnost že precej časa ne objavlja več. O naših slovesnostih in prireditvah tudi Delo ne objavlja ničesar, brzkone zato, ker so tam izrečene besede tako močne, da bi raztrgale papir. Delo naša obvestila sicer objavlja, tako da bi težko rekli, da je sovražnik našega gibanja. Nobeden od vodilnih časopisov pa ni hotel objaviti javnega vabila, ki ga je Liberalna stranka naslovila na vidne slovenske politike (stare in nove) za sodelovanje na televizijski okrogli mizi z naslovom Resnica ali neresnica.

• *Tisti, ki se temu omizju na televiziji izmika, je njen odgovorni urednik Lado Ambrožič?*

Gospod Lado Ambrožič, odgovorni urednik notranjepolitičnega programa na Televiziji Slovenija, nam je na skupnem sestanku novembra lani obljubil, da oddaja na temo Resnica ali neresnica, ki se nanaša na našo polpreteklost, bo. Ker za sodelovanje ni mogel pridobiti politikov in zgodovinarjev iz nasprotnega tabora, je predlagal, da naj to poskusimo sami. Njegovemu predlogu, da naj sami javno povabimo k razgovoru znane zgodovinarje in politike, smo tudi sledili. Pri zadnjem pogovoru pa mi je povedal, da nam televizija še vedno daje na razpolago prostor in termin, da naj sogovornike iz nasprotnega tabora poiščemo sami, vendar bo sam odločil o tem, ali so predlagani sogovorniki „pravšnji“. Neke vrste cenzura torej!

Komaj verjamem, da je sedaj gospod Ambrožič sedaj tako prepričan boljše, da bi za svojo prepričanost tvegval očiček, da ni mož beseda. Sedaj imamo sodelavce in voditelja omizja izbrane in upamo, da bo omizje čim prej.

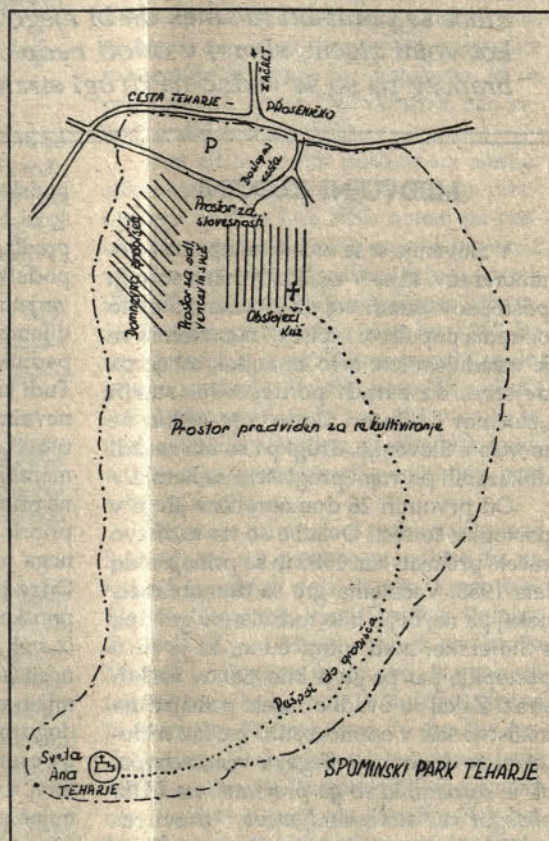
Naša skupina združenih ob Lipi sprave bo do konca vztrajala pri iskanju resnice. Poslanstvo Lipe sprave je v spravi, ki te-

Zelena luč za Spominski park Teharje

S sprejemom osnutka odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za tehnološko in ekološko sanacijo in rekultiviranje komunalnega odlagališča je prižgana zelena luč za dokončno ureditev Spominskega parka Teharje.

Po temeljitih raziskavah in razpravah bi se lahko oddolžili za grehe, ki so bili storjeni po drugi svetovni vojni. Zaradi tega je tudi prišlo do tako imenovanih teharskih stališč, ki jih je tudi celjska skupščina potrdila julija 1990. Na podlagi tega je Smelt Ljubljana izdelal tudi ustrezen projekt, ki ga je izvršni svet občine Celje septembra 1991 tudi sprejel. Ustavljene so bile vse aktivnosti za dograditev funkcionalnih objektov na mestu, kjer se je dogajala tako imenovana teharska drama. Tu je svojo vlogo odigral tudi Republiški zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, ki je pripravil tudi načrt ureditve Spominskega parka Teharje. Že lani decembra so sprejeli na izvršnem svetu občine Celje sklep, s katerim naj bi se pospešile vse aktivnosti in postopki, potrebni za zavarovanje vseh grobišč in grobov, v katerih počivajo posmrtni ostanki vojni in povojnih žrtev revolucije in protirevolucije.

Kot je lepo razvidno iz delovnega osnutka ureditvenega načrta, bi tu uredili prostor, kjer je domnevno grobišče, določen bi bil prostor za spominske slovesnosti,

prostor za polaganje vencev in svečk, kostnica in osrednje spominsko obeležje — križ že stoji. Od cerkve sv. Ane pa bi do spominskega parka prek kultiviranega hriba vodila pot. Tako bi spominski park Teharje dobil svojo podobo.

Ivan Jurhar
Slovenec, 24. februarja, okrajšano

Kozmetika sožitja

Prijateljska skupinica se je sešla pred cerkvijo Marije Pomočnice na Rakovniku. Pristrčenemu pozdravljanju in predstavljanju je sledilo vprašanje: „Kdo bo starešina?“ Zamisljeno je namreč bilo, da jo nekje čez Golovec skupaj mahnejo peš nazaj v Ljubljano. Nekaj zavojčkov je tudi obetalo, da bo na primernem kraju med potjo postaja s prizgrizkom in razgovorom.

„Kdo bo starešina?“, nepričakovano vprašanje. Starešina je stara slovenska avtoriteta. Tudi članom te družbe se je zdelo naravno in samo ob sebi umevno, da nekdo prevzame vodstvo. Soglasje o sprehodu je v glavnem že obstajalo, a izvedba načrta naj bi bila v podrobnosti izročena odločitvi ene osebe, ki bi usklajala posamezne težnje, želje in predloge. Tako vzpostavljeni red bi olajšal režijo in znatno pripomogel k dobremu razpoloženju.

Avtoriteta starešine je očitno povezana s starostjo, vendar ni istovetna. Starejšemu na nek način vsekakor gre prvenstvo in je prav, da mu ga priznajo. S tem ga morda zopet posebijo, ko je tolikokrat popredmeten in napoti. Da starešinstvo prevzame, je pa odvisno od njegove osebne presoje, ali se mu vloga prilega ali ne. Tudi če odkloni, je red spoštovan, nihče ni povišan mimo ali preko drugega, nihče zapostavljen ali izključen in tudi ne ponižan ali prezrt, ker je starešinova naloga, čast in dolžnost upoštevati vse člane in kar se da modro, vsa-

melji na resnici in v dokazovanju, da je naša oblast dolžna izreči besedo o največji narodovi tragediji.

Pogovarjal se je Ivo Zajdela
Slovenec, 27. februarja 1992

kemu dodeliti prostor; čas in vloga za kar najlepšo harmonijo in veselje snidenja.

Red rešuje svet, pravijo. Toda ne kakršenkoli red, ampak tak, da v njem vsakdo pride na svoje mesto. Pravi človek na pravo mesto. Tak red rešuje svet, ki je KOSMOS.

KOSMOS pomeni zvezdno nebo, vesoljni svet, uredbo, red in urejenost, kras, okras, diko in dostojnost.

Ko si deklica ureja kodre in obličje, se ukvarja s kozmetiko, to je s stvarmi, ki zadevajo urejenost njene pričeske, nakita, zunanosti. Urejenost je njen najlepši okras, je pa tudi izraz njenega spoštovanja same sebe in bližnjega.

Če je lépo zvezdno nebo in urejeno obličje, kako lépo je tudi urejeno sožitje! Brez hinavstva in laži se izraža v pristnem medsebojnem spoštovanju v družini, v šoli, v službi, med sosedi in obličje. Spoštovanje in pravičnost sta drzavni obliki resnične ljubezni! Brez njiju so zaman svarila, kazni in pravila. Teh se lahko kmalu naučiš, spoštovanje podobe božje v vsakem človeku in čut za pravičnost si pa s trudom pridobivaš svoje žive dni; zato pa sta trdno jamstvo neprekosljivo lepega življenja in osrečujočega sožitja.

Ko pa vendar kdaj tako nanese, da človek prav ne vé, kako bi se obrnil, je pa najbolj enostavno povprašati kar pri Bon-tonovih ali celo samega gospoda Cere-monijala. To so namreč vsi zelo v redu osebe, če zunanja uglajenost soglaša z notranjo kozmetiko. Drži pač tudi, da vloga Nerodneža Nerodnega ni priporočljiva. biti in izgledati, oboje! Drugo pa ne brez prvega.

prof. Nadislava Laharnar

Šest nezaželenih „vojnih zločincev“

Ko je narodni heroj Stane Semič-Daki pred leti zapisal, da je po slovitih bitki na Turjaku ubil 130 ujetih domobrancev, seveda nihče še pomisliti ni smel, da bi njegovo početje okarakterizirali kot vojni zločin, skoraj v celoti nedokazani zločin šestih domobrancev pa so še vedno na drugi strani sprave.

MEDVOJNI ZLOČINI

V Slovenijo si še vedno ne upa šest domobrancev, ki so v različnih fazah sodnih postopkov zaradi vojnih zločinov. Število oziroma popularni, spisek "nezaželenih se je v zadnjem letu zelo zmanjšal, ostaja pa dejstvo, da zaradi petdeset let starih "zločinov" nekateri Slovenci še vedno ne morejo v Slovenijo, drugi pa so bili zaradi dokazanih po vojni proglašeni za heroje.

Od prvotnih 26 domobrancev jih je v postopku še šest. Osvobodilna fronta so na tožilstvo začele prihajati leta 1980 in so prihajale do leta 1988. Večinoma gre za domobrancelj, nekaj pa naj bi jih bilo tudi članov gestapa s Štajerske, med njimi eden, ki je še v postopku, par pa jih je bilo članov vaških straž. Zakaj so ovadbe začele prihajati na tožilstvo šele v osemdesetih, več kot trideset let po dogodkih? Tega ne vem, vem pa, da je seznam, ki so ga prej imeli na Udbi obsegal več sto osumlencev," pravi republiški javni tožilec Anton Drobnič. Šlo je za ljudi, ki oblasti niso bili dosegljivi, ker so živeli v tujini. Na Udbi so kasneje ustanovili komisijo, ki je ta seznam reducirala, ni pa znano, po kakšnih kriterijih. "Čudno je, da bi imel tako majhen narod tako veliko število vojnih zločincev," pravi Drobnič, in opozarja na zanimivo časovno koincidenco; Pavle Car, bivši tožilec, je namreč, preden je zasedel to mesto, delal na Udbi, in to ravno na redukciji spiska vojnih zločincev. Od 26 ovadb, ki so prišle na tožilstvo, so eno takoj poslali na sodišče in tam je bil zaenkrat kot edini izmed osumlencev obsojen Vinko Telič, emigrant iz Avstrije. Na dan mrtvih so ga prepoznali na domačem pokopališču in leta 1982 je bil zaradi 6 kaznivih dejanj vojnega hudodelstva zoper civilno prebivalstvo in 3 dejanja zoper vojne ujetnike obsojen na 15 let zapora, konec leta 1988 pa je bil pomiloščen.

Spisek se je reducirjal naprej. Redukcije so se začele, tik preden je na mesto tožilca prišel Anton Drobnič. Vinko Telič je bil obsojen, nekaj osumlencev je umrlo, nekaj postopkov pa je bilo ustavljenih. Ko je Drobnič nastopil mesto tožilca, ga je čakalo še dvajset ovadb proti vojnim zločincem, ki jih je sčasoma, zaradi nezadostnih dokazov ali zato, ker ni šlo za vojni ampak navadni kriminal in so dejanja zastarala, reducirjal na sedem primerov. Pred kratkim je eden izmed osumlencev umrl, tako da jih je ostalo še šest.

Vsi sumljenci so stari in vsi živijo v tujini; v Argentini, ZDA, Kanadi, Nemčiji, Avstriji in Italiji, do sedaj zbrani dokazni material pa je, po mnenju tožilca nezadosten. "Malo možnosti je, da bo kdo izmed teh šestih dejansko obsojen. Za dva sploh še ni jasno, ali bo proti njima sprejeta kazenska ovadba, proti štirim pa teče preiskava za najhujša dejanja. Se pravi kazniva dejanja zoper civilno prebivalstvo in vojne ujetnike," pravi Drobnič.

Proti štirim osumlencem se tečeta kazenski preiskavi, ena v Ljubljani proti Vinku Levstiku in še dvema osumlencema in ena v Novem mestu. Kljub temu, da je spisek domnevnih vojnih zločincev tajan, smo uspeli izvedeti za tri od štiri nezaželenih, to sta poleg Vinka Levstika še Ivan Kožar in Anton Bedenčič, ki sta osumljena, da sta med vojno "pobijala civile." Proti dvema od šestih ovadenih pa kazenska

preiskava še ni bila sprožena in se tožilstvo še ni odločilo ali bo ovadbe ovrгло ali bo predlagalo preiskavo. Dosedanje zbiranje podatkov pa kaže, da bosta ovadbi najverjetneje ovrženi. V obeh primerih gre za dilemo ali sta osumljenca sploh bila pripadnika določenih formacij (Črna roka). Tudi kazenski preiskavi proti štirim domnevnim vojnim zločincem sta že dalj časa ustavljeni, ker bi jih preiskovalni sodnik moral zaslišati, osumljenci pa na zaslišanje ne pridejo, saj bi jih v Sloveniji lahko takoj priprli. Policija lahko po novem brez sodnega naloga osebe pripre samo za 24 ur. Odreditev pripora pa je v pristojnosti preiskovalnega sodnika, ki ga lahko odredi iz treh razlogov; zaradi vznemirjanja javnosti (s tem naj bi pravzaprav zaščitili osumljenca pred linčom), zaradi nevarnosti dogovarjanja s pričami in zaradi suma, da bo osumljenec skušal pobegniti. Očitno je torej, da pripor za konkretne primere ne bi nujno prišel v poštev, saj se jim linča verjetno ni treba bati, s pričami so se v tako dolgem času, če sploh še živijo, že lahko dogovorili, prav tako pa je malo verjetno, da bi po tem, ko bi prostovoljno prišli na zaslišanja, poizkušali pobegniti.

Primer Vinka Levstika, ki je najbolj razvpit, pa se, kot kaže, kljub vsemu bliža razrešitvi. Levstika so obtožili po 142., 143. in 144 členu kazenskega zakona, se pravi za vojno hudodelstvo zoper civilno prebivalstvo, vojno hudodelstvo zoper ranjene in bolnike in vojno hudodelstvo zoper vojne ujetnike. Levstik je že nekajkrat vsa dejanja zanikal, za vse zločine, ki naj bi jih storil od oktobra 1944 do polovice marca 1945, pa naj bi imel celo alibi. V tem času je obiskoval oficirsko šolo v Ljubljani in ga na Dolenjskem, kjer naj bi se grozodejstva zgodila, sploh ni bilo. Še več, bivši domobranec in Levstikova najbolj bremenilna priča, Janez Miklič iz Ponikev nam je povedal, da je pripravil svoje pričanje spremiti in da ga je Udba od njega izsilila s psihičnimi pritiski. Med zaslišanjem naj bi zaradi pritiskov celo bruhal.

Zanimivo je, da ob vsem tem slovenska levica obtožuje tožilca Antona Drobniča pristranskosti in celo nelegalnega komuniciranja z osebami s spiska "vojnih zločincev". "Pri zahtevi poslanca Bekeša, da me razrešijo, češ da sem poslal vojnemu zločincem opozorilo, naj se ne vračajo, gre za povsem izkrivljeno interpretacijo," pravi Drobnič, ki trdi, da je bil samo za reakcijo na zahteve po objavi spiska osumljenih vojnih zločincev, tako da bi se emigranti, ki niso bili na spisku, lahko brez strahu vrnili v domovino. "Pred Slovenskim kongresom se je skoraj vsak teden kdo oglašil in zahteval objavo spiska," pravi Drobnič, ki se je, da osumljencev ne bi stigmatizirali v javnosti, odločil, da obvesti tiste, ki so v postopku, javnosti pa je sporočil, da kdor ni dobil obvestila, tudi ni na seznamu. Drobnič trdi, da s tem ni kršil zakona.

Izročitev osumlencev s strani držav, v katerih živijo in so tudi njihovi državljani, seveda ni pričakovati, kljub temu, da mednarodna konvencija določa obvezno izročitev vojnih zločincev. Vendar ima tudi ta konvencija luknjo, saj je v njej zapisano, da mora v primeru, če država po svojih internih predpisih ne dovoli izročitve svojih državljanov, na zahtevo države, v kateri naj bi bil storjen zločin, sama soditi osum-

ljencu. Vedeti je treba, da veliko držav ne izroča svojih državljanov, tako jih ni izročala niti bivša Jugoslavija niti ni jih ni izročala Slovenija. Sicer pa je pomenljiv primer vojnega zločinca Andrije Artukoviča, ki so ga Američani izročili Jugoslaviji šele potem, ko so ugotovili, da je na nepravilen način dobil ameriško državljanstvo. Slovenija pa doslej tako ali tako ni zahtevala izročitve nobenega izmed domnevnih vojnih zločincev. Druga možnost, da bi se zadeva, kar se tiče štirih osumlencev, ki so v postopku, premaknila z mrtve točke, pa bi bilo sojenje v odstonosti, za katerega pa tožilec meni, da ga ne bi mogel dobiti.

Nekaterim bi še najbolj ustrezalo, da bi postopke ustavili in pozabili na vojne zločine iz prejšnje vojne. Na žalost pa to ne gre. Amnestija vojnih zločincev, o kateri je lani govoril Janez Dular, minister za Slovence po svetu je v popolnem nasprotju z mednarodnim pravom, po drugi strani pa so obtožbe preveč resne, da bi tožilec lahko ustavil postopek. UDBA res velja za eno najbolj kompromitiranih organizacij po vojni, vendar njihovo delo v osemdesetih letih ni bilo enako kot v letih po drugi svetovni vojni, zato je večina obtožb sestavljenih na osnovi pričevanj različnih očitvidcev, ki osumljence zločince bremenijo težkih kaznivih dejanj. Po drugi strani pa ostaja dejstvo, da še vedno primanjkuje konkretnih dokazov, tako da ostaja edina možnost za zaključitev primerov zaslišanje osumlencev ali njihova smrt, ki je že do sedaj dodobra razredčila spisek domnevnih zločincev. Dokler pa postopek ni končan, so osumljenci vseeno prizadeti, saj se ne morejo brez strahu vrniti v domovino, čeprav so formalno nedolžni. "Sem pristaš teorije, da ni pravično celo življenje držati ljudi v kazenskem postopku, če država ni sposobna dokazati njihove krivde, zato bomo še v letošnjem letu poizkušali te stvari rešiti," pravi Drobnič.

POVOJNI ZLOČINI

Odkar smo znova odkrili množična grobišča v Rogu, Teharjah, Logatcu..., pa se zastavlja vprašanje, ali bomo dočakali tudi sojenje vojnih zločincev z druge strani. Postavlja se teoretično vprašanje, ali so bili ljudje, ki so končali v jamah, vojni ujetniki ali civilisti. Če bi govorili o civilistih, potem ni bilo nobenih vojnih zločincev, saj so se poboji zgodili po vojni in bi tisoči domobrancev veljali za žrtve "običajnega kriminala". Če pa govorimo o vojnih ujetnikih, bi bili poboji seveda vojni zločini, čeprav so se zgodili, ko se je vojna že končala. Ob tem pa se pojavlja še drug problem; po mednarodnem pravu namreč status vojnega ujetnika preneha, ko je ta repatriiran. To pa pomeni, da bodo morali morebitni tožilci dokazati, da je šlo v Sloveniji za državljansko vojno in da repatriacija ne vpliva na njihov status vojnih ujetnikov. Poleg tega partizanska stran trdi, da po vojni ni šlo za uboje, ampak za justifikacije, tako naj bi bil vsak ubiti domobranec tudi obsojen, pa čeprav samo ustno.

Za povojne poboje pa niti ni pravih dokazov. Zaenkrat je še vedno edina uradna ekshumacija ravno tista na Zaplani, ko so v jami našli kosti dvanajstih trupel, ki jih lahko povezujemo z "logaško afero". V Rogu uradno ni bil ubit niti en partizanski nasprotnik, v Teharjah pa obstaja kup zgoraj omenjenih nerazrešenih zgodovinskih in mednarodno pravnih vprašanj. Zato je že prejšnji republiški javni tožilec zaprosil za strokovno mnenje tako imenovano Ferenčev komisijo, sestavljeno iz zgodovinarjev in pravnikov. Do lanskega avgusta komisija ni poslala tožilstvu no-

benega odgovora, zato je novi javni tožilec spet posredoval pri njih. Ker po njegovih besedah niso kazali posebne zanimanja za ekspertizo, se je Drobnič odločil in poslal tožilcu v Celje navodilo, naj postopek nadaljuje v smislu poboja vojnih ujetnikov. Tako teharskih pobjo raziskuje policija, ki prav tako še ni sestavila poročila. Tudi za poboje v Rogu imajo na tožilstvu odprt spis proti neznanim storilcem in čakajo na rezultate poizvedb kriminalistov: "Pričakujemo vsaj osnovne uradne podatke o tem, kdo so bili ukazovalci, čeprav je to v javnosti že bolj ali manj znano." pravi Drobnič, ki je zanimivo, edini javni tožilec v vsej Vzhodni Evropi, ki je bil pred prvimi demokratičnimi volitvami na strani poražencev iz druge svetovne vojne, kljub temu, pa je Slovenija edina, ki doslej ni imela niti enega političnega procesa proti povojnim zločincem.

LETOŠNJI ZLOČINI

S tem pa zgodbe o vojnih zločinih in njihovih akterjih na ozemlju Slovenije še ni konec. V zvezi z desetdnevno vojno v Sloveniji je na javno tožilstvo v Ljubljani prišlo okoli 70 ovadb za kazniva dejanja, ki vsa sicer ne morejo biti kvalificirana kot vojni zločini, nekatera med njimi pa gotovo. Med osumljenci so tako vojaki JNA kot teritorialci in civilisti. Ob tem pa je tožilec prejel tudi več laičnih ovadb državljanov Jugoslavije proti bivšemu predsedniku Jugoslavije, večini slovenskih in hrvaških politikov, Anteju Markoviču in celo proti zveznemu javnemu tožilcu. Poleg vojnih zločinov jih dolžijo veleizdaje. Vendar pa se slednje ovadbe zdijo vsaj neresne v primerjavi z obtožbami domnevnih vojnih zločincev iz obdobja med in po drugi svetovni vojni.

Miha Štamcar, Jani Sever
MLADINA, št. 6, 11. 2. 92.

SLOVENC NA PRIMORSKEM

SLOVENSKI RAZISKOVALNI INSTITUT — SLORI je padel v hude ekonomske težave. Uslužbenci so pozvali krovni organizaciji SSO in SKGZ, da bi posredovali rešitve. Potrebno je izdelati splošen načrt za prevrednotenje nalog inštituta in oblikovati novi statut, pravijo.

V ČEDADU so pripravili kulturno prireditev za Dan emigranta, na kateri je govoril prof. Viljem Černo, predsednik Zveze Slovencev videmske pokrajine. Poleg nastopa ljudskih godcev in klavirskega dueta, je Beneško gledališče predstavilo komedijo Daria Martina Čudne baliezni. - Zadnja leta Benetija doživlja prepoved, saj npr. v Špetru obiskuje dvojezični vrtec in solo kar 80 otrok.

GODBENO DRUŠTVO NABREŽINA praznuje letos 95-letnico obstoja. Danes je godbenikov okoli 40, v glasbeni šoli pa je še 20 mladih, ki se bodo kmalu priključili ansamblu. Kapelnik je Stane Mislej, v pomoč mu je pa Sergij Gratton.

SAMOHODEC je naslov pesniški zbirki Aleksija Pregorca, ki je izšla v dvojezični izdaji; v italijansčino jo je prevedla Jolka Miličeva.

TRINKOV KOLEDAR je po šestih letih premora spet izšel. Predstavili so ga konec januarja v Čedadu v knjižnici kulturnega društva Ivan Trinko. Koledar je uredil Mario Vetovec.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENCİ V ARGENTINI

LJUBLJANA — Število samomorov v Sloveniji je po dvajsetih letih končno upadlo. Na Psihiatričnem dispanzerju, kjer zbirajo in analizirajo podatke, so ugotovili, da je koeficient samomorov padel od 33-35 na 29. Leta 1989 se je umorilo 710 ljudi, leta 1990 579, lani pa tudi približno toliko.

LJUBLJANA — Reja psov ni najbolj rentabilna, vendar se največ farm ukvarja z nemškimi ovčarji. Največ pa zaslužijo tisti, ki redijo modne pse (nove pasme). Mladiči lahko dosežejo ceno tudi do 1.600 nemških mark. Veliko pa je tudi novih trgovin s pripomočki za pasje zdravje, hrano in udobje.

ANGERS, Francija — Na 4. festivalu evropskih prvencev je žirija podelila posebno nagrado v kategoriji filmov šol Sašu Podgoršku za film *Koza* je preživela. Podgoršek je študent filmskega oddelka AGRFT in je za svoj film že bil nagradjen na festivalu v Münchnu.

LJUBLJANA — Veliko prahu je dvignila trgovina z ženskim spodnjim perilom v starem delu Ljubljane. Predvsem je nekatero motila izložba z bolj erotičnim perilom, drugi pa so bili mnenja, da bi taka trgovina spadala bolj v center in ne v stari del mesta.

KRK, Hrvaška — Begunce z vojnih področij so nameščali po letovskih krajih. Na otoku pa je 70 odstotkov hiš lastnina Slovencev, ki so se bali, da bodo hrvaške oblasti rekvirirale njihovo lastnino in namestile vanje begunce. Vendar se to ni zgodilo, saj se je večina teh že vrnila, ostali pa so nastanjeni v drugih poslopih in nekaterih letovskih hišah, ki so last Srbov.

LJUBLJANA — Stranka za enakopravnost občanov je v prvi fazi združevala predvsem pripadnike drugih jugoslovanskih narodov, tkim. južnih bratov. Konec januarja je pa tudi ta straka spremenila način delovanja: namesto konfrontacije bodo družbenopolitičnim organizacijam predlagali institucionalno sodelovanje. Zdej je stranka odprta tudi Slovincem in zagovarjala enakopravnost vseh, ne glede na narodno pripadnost ali vero.

LJUBLJANA — Konec predlanskega leta je bilo v družbenem sektorju malo več kot 29.100 računalnikov, kar pomeni, da pride en računalnik na 26 zaposlenih.

LOGATEC — Notranjski radio bo verjetno kmalu začel s svojimi programi. Za to se najbolj zavzemajo občine Logatec, Vrhnika in Cerkljica. Vso infrastrukturo bi poskrbele občine, za usposobitev sodelavcev bo pa poskrbel Notranjski informativni center. Radio bo deloval predvsem na regionalni ravni, s servisnimi in komercialnimi nameni.

LJUBLJANA — Marijan Štefančič, najstarejši dosedanji član Slovenskega okteta, je odšel v pokoj. V oktetu je pel od februarja 1960 in nastopil približno na 3.000 koncertih. Najboljše spomine ima na čase iz prve ameriške turnee in obdobje s tenoristom Janezom Lipuškom. Nasleduje ga Borut Gorinšek.

KRANJ — Nadaljuje se sojenje majorju JLA Danilu Radovanoviču, ki je poveljeval edinici, ki je napadla Brnik v junjskem napadu na Slovenijo. Priče ga obtožujejo, da je on dal povelje, da se strelja na vozilo, v katerem sta bila dva avstrijska častnikarja, izvršil pa je ukaz podporočnik, ki ga ni več v Sloveniji.

BRNIK — Dva radarja bodo kupili za najvažnejše slovensko letališče. Prvi, priletno-odletni, bo prišel verjetno čez kakih šest ali sedem mesev. Drugi, nadzorni, pa bo nadomestil onega, ki ga je jugoslovanska vojska odpeljala z Ljubljanskega vrha nad Vrhniko; kupljen bo v teku leta in pol, medtem pa bodo izšolali prve kontralorje letalskega prometa.

LJUBLJANA — Do konca letošnjega junija bodo uredili tretje ljubljansko deponijsko polje na Barju, kamor bodo odlagali odpadke iz ljubljanske, kamniške in morda tudi domžalske občine.

LJUBLJANA — V lokalih z igralnimi avtomati je policija naredila preglede in zasegla kar 450 avtomatov. Gre za avtomate, pri katerih organizirajo stave (poker, enoroki jack, itd.). Odkrili so, da so aparati večinoma tako naravnani, da ima igralec le eno petino možnosti, da zmaga.

LJUBLJANA — Kljub temu, da je jugoslovanska armada že pred časom zapustila Slovenijo, se njene posledice še vedno čutijo. Še zmeraj se najdejo mine ali eksplozivi v okolici vojašnic, na primer pri Sentviški.

DUSSELDORF, ZRN — Elanove jadrnice so vzbudile precej zanimanja na mednarodnem sejmu plovil v mesecu januarju. Tudi motorni čoln Elan 17CC so obiskovalci občudovali.

HALOZE — Načrtovanje vodovoda, ki bi preskrbel pitno vodo južnemu in vzhodnemu robu Haloz, se je zaustavilo zaradi nove državne meje. Voda bi prihajala namreč s hrvaške strani, zdaj pa je vmes meja in vse zadeve se ne rešujejo tako enostavno: postala so meddržavna zadeva. Pa še Hrvatje so odpovedali svoj 10-odstotni sovlagateljski delež.

LJUBLJANA — Po novem zakonu bodo smeli v igralnici (kazine) tudi slovenski državljani. Država mora biti lastnik v novih igralnicah do 80%, ustanovitelj (družba s področja turizma) pa 20%. Sredstva, ki bi prišla, bodo šle v proračun in v sklad za pospeševanje razvoja turizma.

LJUBLJANA — Podjetnico leta 1991 so iskali v dveh revijah. Pri Barometru so izbrali izmed sto kandidatkat Katko Kranj iz Ljubljane. Za nagrado bo odšla na petdnevni tečaj Women in business v Anglijo. Naša žena pa je izbrala Zdenko Podlunšek iz Murske Sobotice.

KOPER — V pristanišču v bazenu III pristajajo ladje do 150 tisoč ton nosilnosti, dolge 300 m in široke 50 m. Vendar je pristajanje težavno, ker je kanal ozek in globok le 17 metrov. V načrtu imajo poglobiti in razširiti kanal, z izkopanim materialom bi pa v petih letih zgradili pomol III, ki bi znašal okrog 60 ha. V bazen III bi pa lahko pristajale ladje do 180 tisoč ton nosilnosti.

LJUBLJANA — V vseh treh zborih slovenskega parlamenta so razpravljali o osnutku zakona o družinskih dajatvah. Predvsem krščanski demokrati so zagovarjali predloge o podajšanju porodniškega dopusta na tri leta. Omenjali so tudi, da je treba povečati vlaganje v družinsko politiko, saj je to tudi investicija: evropski narodni delež družinskih prejemkov je 3% nacionalnega dohodka, v dosedanjih predlogih za slovenski zakon pa le 1,6%.

LJUBLJANA — Lani je v primerjavi s predlanskim bilo 1086 otrok manj v otroških vrtcih, ki spadajo v ljubljanske občine. Kot razlog navajajo, poleg zmanjšanja števila rojstev, višje stroške za plačevanje vrtcev, zmanjšanje migracij in staranje naselij. Zaradi zmanjšanja števila otrok je število oddelkov padlo od 816 na 797.

MORIKNE, Avstrija — Na smučišču se je snela jeklena vrv in so na posledicah nesreče umrli štirje ljubljanci, nekaj pa jih je bilo lažje ranjenih.

LJUBLJANA — V letošnji zimi je za gripo (virus tipa A) zbolela približno tretjina Slovencev.

LJUBLJANA — Prof. Lojze Peterle, predsednik slovenske vlade, je letošnji dobitnik Tischlerjeve nagrade, ki jo vsako leto podeljuje Narodni svet koroških Slovencev in Krščanska kulturna zveza iz Celovca. Nagrado so mu podelili kot priznanje

Osebne novice

Rojstvo: V Tartagalu (Salta) je bil rojen Pavel Kočar, sin inž. Marka in njegove žene Albe. Čestitamo!

Smrti: V Buenos Aires je umrla Mara Kočar (65) in Frančiška Bavdaž Veznik (63), v Santos Lugares Albert Troha (60), v San Justu Elvina Lipičar (65), v Comodoro Rivadavia pa Vinko Fras (65), v Naj počivaj v miru!

Nova diplomantka: Na univerzi v Moronu je 6. marca končala študije gđ. Lučka Podboj in postala licenciatka v turizmu. Čestitamo in ji želimo mnogo sreče!

BARILOČE

Leto planinskih jubilejev

Tja proti Kordiljeri se je nakopičilo nekaj oblakov. Tudi veter se dviguje. Izgleda, da je lepega poletja konec in da prihaja jesen.

Jesensko občutje zajema bariloško mesto, ki kljub izrednemu in normalnemu dotoku turizma ni kaj zadovoljno s sezono. Tista trgovska izredno uspešna poletja so žal že davno minula.

Jesensko vzdušje seveda občutijo tudi priletni šumski bratje, ki se potikajo po tukajšnjih ulicah, pisarnah, trgovinah, delavnicah, kavarnah. Pa se kateri morda le kdaj spomni tistega uspešnega leta 1952, bogatega ne ravno trgovske plati, temveč po velikem planinskem udejstvovanju, ki naniza letos celo vrsto obletnic.

Od sedmih planincev stare bratovščine se samo dva ali trije še kdaj podajo v gore. Vso moč in vso voljo do plezanja pa je obdržal Dinko Bertonec. Zato ni prav nič čudno, da je 13. 2. 1992 ob štiridesetletnici prvega vzpona na Slovenski zvonik ponovil to težko plezalno turo v spremstvu obeh sinov, Bogdana in Andreja. Blizu te naveze sta plezala novo, izredno težko smer na isti stolp dva najboljša tukajšnja plezalca in tako se je podjetna sedanjo lepo povezala s staro zagnanostjo in vztrajnostjo.

A če stara „suma“ že bolj malo pleza in hodi v gore, ni zamudila lepe proslave, ki so jo pripravili mladi in ki je prikazala drug pomemben gorski jubilej. Saj vemo, da se že več let skupine mladih ljudi iz Bariloče in Buenos Airesa vzpenjajo v poletnih mesecih na teme Kapele in počivajo pod slovenskim križem. V tistem pomembnem letu 1952 smo meseca februarja postavili po težavnem in napornem pohodu tam zgoraj prvi, slabo grajeni križ in točno deset let kasneje drugega, dosti boljšega izdelanega, ki še zdaj čvrsto stoji.

Pod vodstvom Staneta Žužka, ki je skrbno nadzoroval vse delo, so mladinci zbrali potrebne fotografije, poskrbeli za

za njegove zasluge pri demokratizaciji slovenske družbe ter za krepitev samoza-vesti koroških Slovencev.

LJUBLJANA — Papirnica Vevče je dokončala gradnjo prizidka, v katerega bodo namestili dva nova stroja, vredna 20 milijonov mark. Stroja za glajenje visokokakovostnih površinskih premazanih papirjev in pa prenovljeni stroj za proizvodnjo papirja naj bi bistveno pripomogla k izboljšanju kakovosti in povečanju izvoza.

STUTTIGART, Nemčija — Na turistične sejmu v tem kraju se je Slovenija prvič predstavila kot samostojna država. V osrednji dvorani so se na 24 m² predstavili turistični delavci iz Maribora, Portoroža, Rogaške Slatine, Moravcev, z Rogle in Skupnosti naravnih zdravilišč.

plastična platna in sestavili kronologijo slovenskih vzponov. Tako se je porodila izredno lepa razstava gore Capilla. Seveda niso pozabili na prvi, neslovenski vzpon in uspeli so, da so si poskrbeli originalne fotografije Meilinga in Tutzauerja, ki se prikazeta 13. marca 1951 ob skali, nad katero se danes dviga križ.

Tem edinstvenim posnetkom sledijo slike ustanovnega izleta Slovenskega planinskega društva leta 1952, potem pa posnetki iz vzpona leta 1952, ko je bil prvi križ zgrajen. Isti podvig prikazuje tudi kratek film, ki ga je izdelal pokojni France Jerman. Sledeče fotografije rišejo izlete leta 1962, ko smo prinesli in sestavili križ na vrh Kapele, potem pa sledijo številni posnetki zadnjih let. Podčrtam tiste iz leta 1981, ko je za tridesetletnico društva planinski župnik Albin Agustin maševal v skalovju pod vrhom Capille.

Čeprav je pri razstavi sodelovalo precej ljudi, se mi zdi potebno omeniti tiste, na katerih je večina dela slonelo. To so bili: Blaž Razinger ml., Irena, Sandi in Damjan Žužek, Cilka in Alenka Arnšek pa Martin Mavrič in Bogdan Bertonec. Napise sta izdelal Monika Kambič (v študiju Martina Jermana) in Damjan Bevk (v študiju Andreja Duha). Pri snemanju zgodovinskega videa se je trudil Damjan Eiletz in zakusko ob otvoritvi je prevzela Klavdija Kambič. Ne smem pozabiti tudi šumskega brata Ivana Arnška, ki je prefotografiral in na novo izdelal stare fotografije za ta pomembni kulturni in gorniški dogodek. Vsem drugim, ki so kaj doprinesli, pa se opravičam, da jih ne omenim, saj bi bila lista predolga.

Razstavo bi radi pokazali tudi v Buenos Airesu in jo nameravamo poslati tja, da se predstavi na Slovenskem dnevu. Tako bodo prijatelji iz prestolnice lahko pregledali vse podrobnosti, ki jih nisem napisal. Bariloški rojaki pa so itak v treh večerih obiskali Planinski stan in občudovali skrbno in zamudno delo, ki je doseglo, da je zdaj Cerro Capilla, ta močno slovenska gora, najbrž najboljše dokumentiran vrh v okolici Bariloče.

Če se ob Slovenskem zvoniku in križu na Capilli znova pomaknemo v leto 1952, se bomo spomnili še dveh dogodkov takratne planinske dejavnosti:

27. marca 1952 smo preplezali Tri vrhove (Tres Picos) in imenovali dve ostrici, ki jih do takrat plazalci še niso dosegli, Torre Tuma in Torre Frey.

In konec leta 1952 smo začeli graditi Slovensko stezo, ki pelje do koč pod Skalco in ki pomeni osnovo sedanjega plezalskega središča ob Tončkovem jezeru in Freyevi koči v Srednji Katedrali.

Tako si „šumski bratje“ res lahko sežemo v roke, saj smo v gorah nekaj ustvarili in naše delo po štirih desetletjih še vedno krepko živi.

VA

SLOVENCİ NA PRIMORSKEM

DR. JOŽE PREŠEREN je umrl 13. marca v Trstu. Pokojni je bil velik dobrotnik Slovencev v Argentini. Več o njegovem življenju bomo poročali prihodnjik.

PISATELJ BORIS PAHOR je eden izmed letošnjih dobitnikov Prešernove nagrade, ki jo podeljujejo v Ljubljani.

SLOVENŠČINO SO ČRTALI iz statuta občine Sovodnje. To dejanje je odredil nadzorni odbor, ki bedi nad zakonitostjo aktov krajevnih uprav. Isto se bo verjetno zgodilo v statutih števerjanske in doberdobske občine. Slovenska skupnost se je preko svetovalca Bojana Brezigarja že pritožila nad to nezaslišano odločbo nadzornega odbora.

MALI OGLASI

K.M. Windsurf, kayak, snowboard. Nove, po naročilu in ugodnosti. Popravila bazenov in vse iz steklene vlakna (f. de vidrio) - Tel.: 659-9892
ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliške vežice - Rep. O. del Uruguay 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - TEL. 651-2500, 651-2335

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel.: 659-3574; Viktor Fekonja

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij: lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ - Capital - Tel.: 83-7347 in 71-3546.

Psihoanalitični in psihoterapični konzultorij: psihologinja Olga Žužek; Moreno 609; 1° „C“ - Quilmes. Torek od 17.30 do 20. ure, četrtek ob 13. do 19. ure, sobota, od 10. do 12. ure - Tel.: 256-1313.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmi) za hiše - tovarne - avtomobile. Inž. Janez M. Petkovšek, Amianot 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa
 Kadar se o računalnikih (kompjuterjih) govori, inž. Janez Kocmur vam poskrbi. Tel.: 651-7459 - Brandsen 2167 - San Justo.

SERVIS

Dolenc Lojze - popravila barvne TV, video-kaset, radio snemalcev, kaset in avdio - Cerviño 3942 - San Justo - Tel.: 651-2176.

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sredi in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekscurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk - Tel.: 762-2840.

Turizem Bled - Najugodnejše cene za polet z avionom in turizem po svetu - Tel. 628-9504

LEGAJO N° 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnica. H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ADVOKATI

dr. Vital Asič - odvetnik - ponedeljek, sredi, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knaps - odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

dr. Mariano Radonič, odvetnik, od ponedeljka do petka od 17 do 20 ure, Mar del Plata in okolica. Olavarría 2555, Mar del Plata (7600) Tel.: (023) 51-0180/0177

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave - privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov - Andrej Marolt - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

REDECORA - celotna oprema stanovanj; blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Alpe Hogar - Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools - konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt - Pte. Illia (Ruta 8) N° 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bmė. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bmė. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Nas dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 3.- za enkratno objavo, za vsak mesec - 4 številke - \$ 9.-

PRODAM
 zemljišče 600 m²
 v Villa Ventana
 (Sierra de la Ventana)
 Tel.: 582-5557

Slovensko gledališče Buenos Aires

F. S. Finžgar

Naša kri

Ljudska igra v 4 dejanjih

Predstavi: sobota 4. aprila ob 21. uri
 nedelja 5. aprila ob 17. uri

Začetek točno ob napovedani uri.

Slovenska hiša, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires

Za slovenski katoliški inštitut STUDIA SLOVENICA v Ljubljani zbiramo slovenski tisk, ki je izšel izven matične Slovenije. Zbiralni center je v Slovenski hiši. Če ne morete sami dostaviti, sporočite in bomo skušali dobiti prevoznika. Iskrena hvala vnaprej!

dr. Janez Arnež

Tombola v Carapachayu

v nedeljo, 22. marca, ob 16. uri

V slučaju dežja se jo prestavi na naslednjo nedeljo 29. marca

Aprila napovedano ameriško priznanje

Evropska skupnost in Združene države Amerike so ob koncu sestanka dne 10. marca med zunanjimi ministri ES in ameriškim državnim sekretarjem Jamesom Bakerjem sprejele skupno stališče o priznavanju jugoslovanskih republik. S tem stališčem obe strani poudarjata svojo polno podporo mirovnemu načrtu OZN in mirovni konferenci v okrilju ES, ki jo vodi lord Carrington. ES in ZDA v zvezi s tem podpirata ključna načela v iskanju politične rešitve jugoslovanske krize na omenjeni mirovni konferenci: ta ne dopuščajo sprememb meja med jugoslovanskimi republikami s silo ali brez medsebojnega dogovora, hkrati pa zagovarjajo močno zaščito človekovih pravic, in pravic vseh nacionalnosti in etičnih skupin v vseh republikah.

V skupni deklaraciji je sklenjeno, da so se Evropska skupnost in ZDA odločili, da bosta koordinirali svoj pristop do dokončanja procesa priznavanja vseh tistih republik, ki si prizadevajo doseči neodvisnost. Medtem ko Evropska skupnost pri tem upošteva svoja načela, ki jih je v zvezi

s tem spejela lanskega decembra, ZDA soglašajo, da bodo v tem kontekstu naglo in pozitivno obravnavale prošnji za priznanje Slovenije in Hrvaške, vendar bodo pri tem še naprej podpirale tako imenovano dvosmerno urejevanje krize: na eni strani z mirovnimi silami OZN, na drugi pa z mirovno konferenco ES. James Baker je posebej opozoril na soglasje skupnosti in ZDA, da bosta koordinirali tudi svoj pristop do Srbije in Črne gore, ki sta že izrazili željo, da ustanovita skupno državo. V tem primeru je pomemben dodatek, da bosta tudi ti republiki morali upoštevati teritorialno integriteto drugih republik in pravice manjšin na svojih ozemljih, hkrati pa pokazati pripravljenost za pogajanja o vprašanjih, ki zadevajo nasledstvo. Razprava o tem naj bi potekala v okviru omenjene konference in na podlagi vzajemnih sporazumov z drugimi štirimi republikami. Končna odločitev o priznanju republik — v tem kontekstu je mogoče razumeti, da to velja pri ZDA tudi za Slovenijo in Hrvaško — naj bi bila sprejeta „v začetku“ aprila.

Politične zanimivosti iz vsega sveta

V Albaniji, eni zadnjih držav iz bivšega komunističnega bloka v Evropi, so do sedaj samo politični funkcionarji in višji oficirji uporabljali avtomobile. Navadni ljudje so se prevažali z drugimi vozili, največ pa s kolesi. Sedaj pa že narašča število avtov in je že samo v mestu Tirana čez 400 privatnih avtomobilov.

Pred 32 leti je v Moskvi takratni predsednik SZ Nikita Hruščov prerokoval amerškemu predsedniku Rhardu Nixonu, da bodo njihovi vnuki živeli v komunizmu, ki bo zavlada v svetu. Nixon pa mu je odgovoril, da bodo vnuki Hruščova živeli v svobodi!

Sedaj pravi Nixon, da je bil takrat siguran, da je bil Hruščov v zmotah, ni pa bil

tako siguran on o svoji trditvi.

A sedaj vnuki Hruščova res živijo v svobodi!

Pred kratkim je neki francoski diplomat izjavil Otonu Habsburškemu, ki je velik zagovornik Slovenije in Hrvaške, da priznanje samoodločbe teh dveh držav pomeni isto, kot da je Francija izgubila prvo svetovno vojno leta 1918.

V splošnem preimenovanju ulic, trgov in celih mestnih četrti, so se odločile občinske oblasti v Sofiji, glavnem mestu Bolgarije, da se ena izmed ulic bolgarske prestolnice imenuje Ljubljanska ulica.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
 Director: Valentín B. Debeljak
 Proprietario: Eslovenia Unida
 Redacción y Administración:
 RAMON L. FALCON 4158
 (1407) BUENOS AIRES
 ARGENTINA
 Teléfono y Telefax: (54-1) 643-0241

Glavni urednik:
 Tine Debeljak ml.
 Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
 Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 50; pri pošiljanju po pošti pa \$ 55; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

Čeke na ime „ESLOVENIA LIBRE“.

Stavljenje in oblikovanje:
 MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
 Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
 (1101) Buenos Aires

Ponovitev pravljicne igre

Čarovnik iz Oza

v režiji Andrejke Vombergar in v izvedbi Slomškove šole in mladine Slomškovega doma

bo v soboto, 21. marca, ob 20.30, v Slovenski hiši

Telefonska številka Slovenske hiše

643-0241

OBVESTILA

ČETRTEK, 19. marca:

V San Martinu sestanek Lige Žena-mati. PÉTEK, 20. marca:

Seja Medorganizacijskega sveta v Slovenski hiši ob 20. uri.

SOBOTA, 21. marca:

Redni pouk slovenskega Srednješolskega tečaja v Slov. hiši ob 15.

Ponovitev igre Čarovnik iz Oza v Slovenski hiši, ob 20.30 uri.

NEDELJA, 22. marca:

Občni Zbor Zedinjene Slovenije v Slovenski hiši ob 9.30 uri.

Tombola v Carapachayu, ob 16. uri.

SOBOTA, 28. marca:

1. kulturni večer SKA: Predstavitev zbornika Profesor Ernest Tomec v Slovenski hiši ob 20.

SREDA, 1. aprila:

Prvi letošnji sestanek ZSMŽ v Slovenski hiši ob 17. Predava dr. Alojzij Starc: Cerkev in izseljensko vprašanje

SOBOTA, 4. aprila:

Redni pouk slovenskega Srednješolskega tečaja v Slov. hiši ob 15.

F. S. Finžgar: Naša kri, v Slovenski hiši, ob 21. uri

NEDELJA, 5. aprila:

F. S. Finžgar: Naša kri, v Slovenski hiši, ob 17. uri

J.Ž.